

Europoslankyně Kateřina Konečná (KSČM): ak jsem (ne)šla nahlížet do smlouvy o nákupu vakcín a co jsem zjistila

- CZ24 News | 27. ledna 2021

EU: Europoslankyně Kateřina Konečná (KSČM) píše o tom, co odhalilo zpřístupnění přísně tajných smluv o evropském nákupu vakcín proti nemoci Covid-19.

Minulý týden Evropská komise (Komise) po více jak půlročním nátlaku z Evropského parlamentu oznámila, že zpřístupní k nahlédnutí jednu z přísně tajných smluv o nákupu vakcín proti Covid-19, které uzavřela s šesti farmaceutickými společnostmi. Společností, která toto nahlédnutí umožnila byl [německý CureVac](#). Předem je třeba upozornit, že se jedná o firmu, která vývoj vakcíny ještě nemá dokončený.

Možnost nahlédnout do dosud přísně tajné smlouvy však nepřišla bez omezení. V první řadě si ji mohli přečíst pouze poslanci Evropského parlamentu, a to na místě a za podmínek určených Komisí. Smlouva měla být také značným způsobem anonymizována a některé její zveřejněné části měly být úplně začerněny. Do čítárny si poslanci nemohli donést nic, kromě listu papíru a tužky.

O tom, co ve smlouvě viděli, nemohli s nikým mluvit. Ač jsem od začátku považovala tato omezení za nesmyslná, a celou možnost přečtení si smlouvy za frašku a pouhou hru na veřejný dozor, byla jsem rozhodnuta se do Bruselu i za současných ztížených podmínek cestování vydat a smlouvu si osobně

přečíst.

Vycházela jsem totiž z předpokladu, že většina smluv na nákup vakcín uzavřených Komisí bude aspoň v jádru podobná. Po sérii e-mailů s pracovníky Evropské komise, mi tak byl přidělen termín v čítárně a já se vydala na cestu. V den mé rezervace se však Komise rozhodla, že smlouvu se společností CureVac zveřejní pro úplně všechny na internetu. Stalo se tak po nátlaku, který jsme s kolegy vyvinuli na debatách se zástupci Komise ve [výboru ENVI](#) poté, co někteří z poslanců žijících v Bruselu již v minulém týdnu smlouvu viděli a zjistili z ní, že v ní je většina zásadních věcí začerněna, tudíž neexistuje prakticky žádný důvod, proč zbytek tajit před veřejností.

Každopádně, místo cesty na Evropskou komisi, jsem si zveřejněný text otevřela ve své bruselské kanceláři. Co jsem z notně upravené a začerněné [smlouvy](#) nakonec po všech peripetiích zjistila? Dalo by se to shrnout konstatováním, že pokud takto vypadá i smlouva se společnostmi Pfizer/BioNTech, nemůžeme se divit, že s námi vytírají podlahu a dělají si co chtějí.

V prvé řadě je ve smlouvě začerněno prakticky vše, co je pro nás i pro veřejnost podstatné. Přílohy (celkem jich je sedm), ve kterých se tyto detaily nacházejí, jsou prakticky celé začerněné. Nikdo se tak nedozví cenu, kterou za vakcínu CureVac zaplatíme, rozvrh jejích dodávek do jednotlivých členských zemí EU, ani kolik vakcín si jednotlivé členské státy EU objednaly.

Nicméně to, co přečíst jde, není rozhodně nezajímavé. Ze zbylého textu se tak dozvíme, že společnost CureVac je výhradním vlastníkem vakcíny, a to i za situace, kdy CureVac dostal desítky milionů eur od EU, německé vlády a charitativních fondů na výzkum vakcíny a výrobní kapacity k urychlení její produkce (čl. 1.20.1 smlouvy).

Členské státy EU odpovídají za veškeré možné škody a újmu na zdraví, která by mohla očkováním osobám podáním vakcíny vzniknout (čl. 1.23.3 smlouvy). Z této odpovědnosti ve smlouvě existují výjimky, za kterých se členský stát může vyvinut, nicméně ty byly začerněny, takže je neznáme (čl. 1.23.4 smlouvy). Jediná jistota je, že stát bude z veřejných peněz hradit veškeré škody a újmy, které očkováním vzniknou. Nakoupené vakcíny můžeme darovat nebo prodat pouze ostatním členským státům EU nebo EEA.

Vakcínu tak nesmíme bez souhlasu společnosti CureVac darovat mimo tyto hranice, a to ani rozvíjejícím se zemím třetího světa a už v žádném případě zadarmo (čl 1.10 smlouvy). Vakcínu nelze bez souhlasu CureVac darovat dokonce ani jako humanitární pomoc Světové zdravotnické organizaci (WHO). Dokonce se členské státy zavázaly, že budou kontrolovat a aktivně bránit neziskovému sektoru, aby vakcíny, které dostal od státu byly distribuovány komukoliv mimo hranice EU.

Pokud členský stát prodává vakcínu dál jinému státu EU či EEA, může tak učinit pouze za stejnou cenu, za jakou ji koupil od společnosti CureVac. Začerněny jsou i podmínky za kterých si mohou jednotlivé členské státy objednat vakcínu tzv. bokem (nad rámec toho, co jim zajistila společně EU).

Naopak společnost CureVac se zavázala, že po dobu trvání smlouvy nebude s jinými státy či odběrateli uzavírat smlouvy, které by jí znemožnily nebo ztížily plnění smlouvy a dodávek do EU. Zde by mě velice zajímalo, zdali takovou klauzuli obsahuje i smlouva s Pfizer/BioNTech, protože jak v poslední době sledujeme tyto společnosti, tak si na sebe nabraly více závazků, než jsou v současnosti schopny splnit a ustanovení smlouvy s EU tak konstantně porušují.

Co je pozitivní: smlouva neobsahuje žádnou pofidérní prorogační doložku a spory z ní vzniklé má řešit běžný soud v Belgii. Taktéž smlouva obsahuje mechanismus, kdy v případě, že CureVac vůbec nevyvine slíbenou vakcínu, nebo vyvine málo účinný „šmejda“, dojde k automatickému zrušení smlouvy o nákupu. Komise má také možnost od smlouvy odstoupit v případě, že vakcína nezíská

potřebné povolení v EU anebo společnost CureVac nedodá, co slíbila.

Abych své poznatky nakonec shrnula. Zveřejnění smlouvy s CureVac mě moc neuklidnilo a většinu mých otázek, kterými každodenně bombarduji instituce EU posledního půl roku, rozhodně smlouva nezodpověděla. Naopak její přečtení u mě vyvolalo otázky nové. Pokud zveřejnění smlouvy s CureVac na internetu mělo evropskou veřejnost uklidnit a více ji motivovat k očkování, nestane se tak a výsledek bude dle mého názoru spíše opačný.

Navíc je potřeba zdůraznit, že se jedná o smlouvu se společností, která vývoj vakcíny ještě nedokončila, nezískala oprávnění k jejímu použití na území EU a ani vakcínu nezačala vyrábět. Společnosti, jejíž vakcínou se v EU již očkuje, zveřejnění smluv zatím nepovolily – což já osobně považuji za tragédii jak pro veřejnou a demokratickou kontrolu, tak i pro samotnou vakcinaci proti Covid-19 v EU. Současná zjištění jenom potvrzují můj boj v rámci [iniciativy Right2Cure](#) za úplné zrušení patentové ochrany pro všechny vakcíny proti Covid-19 na celém světě tak, aby bylo levně umožněno všem zemím na světě chránit zdraví svých občanů.

Na závěr bych chtěla trpělivé čtenáře (kteří se dočetli až sem) ujistit, že ve své snaze rozkrýt smlouvy o hromadných nákupech vakcín v EU rozhodně neustanu. Dále budu klást všetečné otázky a požadavky na instituce EU, abych odkryla jak jejich úplný text, tak i pozadí jejich vzniku. Bohužel s tímto málem se nemohu nikdy spokojit.

Zdroj: <http://casopisargument.cz>